

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z urzędu - na podstawie zawiadomienia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w J.

przy uczestnictwie I. M.

o umieszczenie uczestniczki postępowania w szpitalu psychiatrycznym bez jej zgody,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 kwietnia 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w W.

z dnia 8 maja 2015 r., sygn. akt IV Ca [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) przyznaje adwokatowi R. Z. od Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w W. kwotę 120,- (sto dwadzieścia) złotych powiększone o podatek VAT z tytułu udzielenia uczestniczce nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację uczestniczki postępowania I. M. od postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 23 października 2014 r., którym uznano spełnienie przesłanek określonych w art. 29 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego i skierowano uczestniczkę na leczenie psychiatryczne bez jej zgody. W wyniku rozpoznania apelacji uczestniczki Sąd drugiej instancji nie dopatrywał się zarzucanej nieważności postępowania oraz braku legitymacji czynnej wnioskodawcy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w J. do wystąpienia z wnioskiem.

W skardze kasacyjnej ustanowiony z urzędu pełnomocnik uczestniczki zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie zaskarżonym postanowieniem przepisów postępowania, tj. art. 379 pkt 5 k.p.c. przez jego niezastosowanie oraz prawa materialnego, tj. art. 29 ust. 1 wymienionej ustawy o ochronie zdrowia psychicznego przez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, że zachowanie uczestniczki wypełnia wszystkie przesłanki zawarte w tym przepisie. Wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania i uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz orzeczenia Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania wraz zasądzeniem kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na nie spełnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W uzupełniającym skargę wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania pełnomocnik skarżącej powołał się na nieważność postępowania, gdyż wyrok (chodzi o postanowienie) zapadł z oczywistym rażącym naruszeniem prawa. Naruszenie to oznacza wymienioną w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. nieważność postępowania spowodowaną pozbawieniem uczestniczki możliwości ochrony swoich praw przez nie ustanowienie przez Sąd pierwszej instancji adwokata z urzędu, mimo wystąpienia takiej potrzeby. Z powołaniem się na wskazane orzeczenia Sądu Najwyższego pełnomocnik uczestniczki próbuje wykazać, że Sąd miał obowiązek ustanowić dla niej pełnomocnika z urzędu.

Jednakże w starannych uzasadnieniach postanowień Sądów w toku instancji została rozważona kwestia podnoszona we wniosku i argumentom Sądu Rejonowego oraz Sądu Okręgowego nie można zarzucić ani dowolności, o której mowa w uzasadnieniu wniosku, ani rzeczywistego pozbawienia uczestniczki obrony swoich praw. Problem ten zarówno ogólnie, jak również w odniesieniu do tego samego rodzaju spraw, jak rozpoznawana obecnie sprawa był już rozważany przez Sąd Najwyższy z aprobowanym w dalszym orzecznictwie stanowiskiem, co do znaczenia przesłanki pozbawienia możliwości obrony praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. i kiedy pełnomocnik powinien być ustanowiony (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2010 r., IV CSK 318/09 oraz z dnia 28 maja 2014 r., I CSK 618/13, nie publ.). Argumenty przedstawione w uzasadnieniu wniosku nie okazały się przekonujące.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ par. 2 k.p.c. należało orzec jak w postanowieniu, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie § 19 i 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.).